

Suil Mun Cuairt

Le T. M. MACCALMAIN.

Air an treas là deug de'n Dàmhar dh'fhosgail Diùc Dhun-éideann obair-an-dealain an Gleann Afraig, agus gu dearbh is math as fhiach an là sin a chumail air chuimhne. Tha ùidh shonraichte agam fhéin anns a' chùis, oir theab mi fhéin is dithis eile dol do'n phrìosan air tàillibh obair-dhealain Ghlinn Afraig. Agus cha b'e prìosan cumanta sam bith a bha, a réir coltais, a' fosgladh romhainn, ach Tùr Mór Lunnainn, far an do chuir iomadh duine iomraideach seachad a làithean deireannach anns na linntean a dh'aom!

So mar a bha. Faisg air toiseach a' chogaidh mu dheireadh dh'fheuchadh ri cead Pàrlamaid fhaotainn a leigeil le Cuideachd Dhealain ùghdarras fhaighinn thairis air uisgeachan Afraig is mun cuairt air sin. Bha mòran ann a chuir an aghaidh cead a thoirt seachad. Bha Comunn Aiteachaidh na Gàidhealtachd mar an ceudna an aghaidh a' ghnòthaich. Agus car son? Bha, a chionn is gu robh eagal oirnn, nam faigheadh Cuideachd de'n t-seòrsa ud an spògan air na h-uisgeachan sin, nach i a' Ghàidhealtachd a mhealadh a' bhuannachd, ach Sasann is Taobh-Deas na h-Albann. B'e ar miann na h-uisgeachan Gàidhealach a chumail saor bho chuing choigrich gus an tigeadh an là anns an gabhadh Bòrd no Comhairle air chor-eigin os làimh feum a dheanamh de na h-uisgeachan sin, agus de'n chumhachd-dealain a thigeadh bhuapa, a chum maith is feum na Gàidhealtachd air thoiseach air a' chuid eile de'n dùthaich. "Uisge na Gàidhealtachd do na Gàidheil air tùs! Dealan na Gàidhealtachd do'n Taobh-Tuath an toiseach!" B'e sin ar sluagh-ghairm.

Am measg gach oidhirp a rinn sinn gus bacadh a chur air a' ghnòthach, chuir sinn litir a dh'ionnsaigh gach aoin de na buill-Pàrlamaid. B'e rud a thubhairt sinn anns an litir sin a dh'aobharaich dragh. Dh'éirich fear an Tigh nan Cumantan agus thubhairt e, "Tha nì no dhà anns an litir so a tha mi an dùil a tha an aghaidh riaghailtean na Pàrlamaid." Dh'aontaicheadh a' chùis a rannsachadh.

* * * * *

Is e an Dotair Lachlann Grannd, Baile-a'-Chaolais, nach maireann, Mgr. Domhnall MacAoidh, Glaschu, nach maireann, agus mi fhéin, an triùir a chuir an ainmean ris an litir air sgàth a' Chomuinn Aiteachaidh. Mar sin, fhuair an triùir againn fios a dhol gu Lunnainn gun dàil agus dol air beulaibh combairle-rannsachaidh fo iùl Mhgr. Attlee. Cha b'urrainn an Dotair Grannd dol sìos, ach chaidh Domhnall MacAoidh is mi fhéin ann, agus fear eile, Mgr. Pàdraig MacThómais